TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. gegužės 8 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Socialinė politika – Darbas pagal terminuotas sutartis – Direktyva 1999/70/EB – Bendrasis ETUC, UNICE ir CEEP susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis – 4 punkto 1 dalis – Pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų nediskriminavimo principas – Taikymo sritis – Sąvoka „darbo sąlygos“ – Pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys žemės ūkio darbuotojai – Socialinio draudimo įmokos, skaičiuojamos nuo darbo užmokesčio – Pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų darbo užmokestis, apskaičiuojamas pagal per dieną išdirbtas darbo valandas – Pagal neterminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų darbo užmokestis, apskaičiuojamas pagal fiksuotą darbo dienos trukmę“

Sujungtose bylose C-212/24, C-226/24 ir C-227/24

Corte d'appello di Firenze (Florencijos apeliacinis teismas, Italija) 2024 m. sausio 8 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2024 m. kovo 19 d. ir 26 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą bylose

L. T. s. s. (C-212/24),

A. M. (C-226/24),

XXX (C-227/24)

prieš

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS),

dalyvaujant

Agenzia delle entrate – Riscossione,

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas D. Gratsias, teisėjai E. Regan ir B. Smulders (pranešėjas),

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

* Proceso kalba: italų.

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *L. T. s. s.*, A. M., XXX, atstovaujamų *avvocati* L. Giraldi ir I. Pagni,

– *Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)*, atstovaujamo *avvocati* C. D'Aloisio, E. De Rose, E. A. Sciplino ir A. Sgroi,

– Europos Komisijos, atstovaujamos S. Delaude ir D. Recchia,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (toliau – Bendrasis susitarimas), esančio 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (OL L 175, 1999, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 368) priede, 4 punkto 1 dalies išaiškinimo.

2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant L. T. s. s., A. M. ir XXX ginčus su *Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)* (Nacionalinis socialinės apsaugos institutas (INPS), Italija) dėl socialinio draudimo įmokų, kurias turi mokėti įmonės, įdarbinusios pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 1999/70 1 straipsnyje numatyta:

„Šios direktyvos tikslas yra įgyvendinti Bendrąjį susitarimą dėl terminuotų darbo sutarčių [dėl darbo pagal terminuotas sutartis], sudarytą 1999 m. kovo 18 d. tarp bendrųjų skirtingų pramonės šakų organizacijų (ETUC, UNICE ir CEEP) ir pateikiamą šios direktyvos priede."

4 Bendrojo susitarimo preambulės trečia pastraipa suformuluota taip:

„Šiame susitarime išdėstomi su darbu pagal terminuotas sutartis susiję bendrieji principai ir minimalūs reikalavimai, pripažįstant, kad juos išsamiai taikant būtina atsižvelgti į konkrečių nacionalinių, sektorinių ar sezoninių situacijų realijas. Jis rodo socialinių partnerių siekį sukurti

bendruosius pagrindus, kurie užtikrintų vienodų sąlygų taikymą pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams apsaugant juos nuo diskriminavimo ir leistų taikyti terminuotas darbo sutartis tiek darbdaviams, tiek darbuotojams priimtinu pagrindu.“

5 Bendrojo susitarimo 1 punkte „Tikslas“ numatyta:

„Šio bendrojo susitarimo tikslas yra:

a) pagerinti darbo pagal terminuotas sutartis kokybę, užtikrinant nediskriminavimo principo taikymą;

b) sukurti bendruosius pagrindus, kurie neleistų piktnaudžiauti paeiliui sudarinėjant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotus darbo santykius.“

6 Bendrojo susitarimo 2 punkto „Taikymo sritis“ 1 dalyje numatyta:

„Šis susitarimas taikomas pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams, kurių darbo sutartį arba darbo santykius apibrėžia kiekvienos valstybės narės teisė, kolektyvinės sutartys ar praktika.“

7 Bendrojo susitarimo 3 punkte „Apibrėžimai“ nustatyta:

„[Šiame susitarime]:

1. <…> „pagal terminuotą sutartį dirbantis darbuotojas“ – tai asmuo, dirbantis pagal darbo sutartį, tiesiogiai sudarytą tarp darbdavio ir darbuotojo, arba palaikantis tiesioginius darbo santykius su darbdaviu, kai darbo sutarties ar santykių pabaiga nustatoma pagal tokias objektyvias sąlygas, kaip konkreti diena, konkrečios užduoties įvykdymas ar konkretus įvykis.

2. <…> „panašus nuolatinis darbuotojas“ – tai toje pačioje įmonėje dirbantis darbuotojas, kuris sudarė neterminuotą darbo sutartį arba palaiko neterminuotus darbo santykius ir atlieka tą patį ar panašų darbą (profesines pareigas), tinkamai atsižvelgiant į jo kvalifikaciją ar įgūdžius. Jei toje pačioje įmonėje nėra panašaus nuolatinio darbuotojo, lyginama atsižvelgiant į taikytiną kolektyvinę sutartį arba, jei tokios sutarties nėra, lyginama atsižvelgiant į nacionalinę teisę, kolektyvines sutartis ar praktiką.“

8 Bendrojo susitarimo 4 punkte „Nediskriminavimo principas“ nurodyta:

„1. Pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams negali būti taikomos mažiau palankios darbo sąlygos negu panašiems nuolatiniams darbuotojams vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis ar palaiko terminuotus darbo santykius, nebent ši nevienoda traktuotė yra objektyviai pagrįsta.

2. Tam tikrais atvejais taikomas *pro rata temporis* (proporcingo laiko) principas.

3. Valstybės narės, pasitarusios su socialiniais partneriais, ir (arba) socialiniai partneriai, atsižvelgdami į Bendrijos teisę ir nacionalinę teisę, kolektyvines sutartis bei praktiką, nustato šio straipsnio taikymo priemones.

<…>“

Italijos teisė

9 Pagrindinėse bylose taikytinos redakcijos 1989 m. spalio 9 d. *Decreto-legge n° 338 – Disposizioni urgenti in materia di evasione contributiva, di fiscalizzazione degli oneri sociali, di sgravi contributivi nel Mezzogiorno e di finanziamento dei patronati* (Dekretas-įstatymas Nr. 338 dėl skubių nuostatų, susijusių su socialinės apsaugos vengimu, socialinio draudimo įmokų apmokestinimu, socialinio draudimo įmokų sumažinimu pietiniuose regionuose ir darbdavių organizacijų finansavimu (GURI, Nr. 237, 1989 m. spalio 10 d.); toliau – Dekretas-įstatymas Nr. 338/1989) 1 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Darbo užmokestis, pagal kurį apskaičiuojamos socialinio draudimo įmokos, negali būti mažesnis už darbo užmokestį, nustatytą įstatymuose, kituose teisės aktuose, daugiausia atstovų turinčių profesinių sąjungų nacionaliniu lygmeniu sudarytose kolektyvinėse sutartyse arba kolektyvinėse sutartyse ar individualiose sutartyse, jeigu gaunamas didesnis darbo užmokestis nei numatytas kolektyvinėje sutartyje.“

10 2006 m. liepos 6 d. *contratto collettivo nazionale di lavoro per gli operai agricoli e florovivaisti* (Nacionalinė kolektyvinė sutartis žemės ūkio ir gėlininkystės sektoriuje; toliau – CCNL) 18 straipsnio a punkte pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys žemės ūkio darbuotojai apibrėžiami kaip „darbuotojai, dirbantys pagal terminuotas individualias darbo sutartis, pavyzdžiui, įdarbinti trumpalaikiam, sezoniniam ar atsitiktiniam darbui, taip pat darbo etapams atlikti arba pavaduoti darbe nesančius darbuotojus, turinčius teisę išsaugoti darbo vietą“.

11 CCNL 30 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „darbo laikas yra 39 valandos per savaitę, t. y. šešios su puse valandos per dieną“, o CCNL 40 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „pagal terminuotą darbo sutartį dirbantis darbuotojas turi teisę į apmokėjimą už faktiškai per dieną išdirbtas darbo valandas“.

Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

12 2013 m. gruodžio mėn. INPS, be kita ko, nurodė ieškovėms pagrindinėse bylose sumokėti papildomas socialinio draudimo įmokas, be tų, kurios jau buvo sumokėtos už pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus, kuriuos jos įdarbino 2006 m. ir 2007 m. Anot INPS, ieškovės klaidingai apskaičiavo už šiuos darbuotojus mokėtinas socialinio draudimo įmokas, nes skaičiuodamos atsižvelgė į jų faktiškai išdirbtas valandas, o ne į CCNL 30 straipsnio 1 dalyje nustatytą šešių su puse valandų darbo dienos trukmę.

13 Ieškovės pagrindinėse bylose apskundė šį INPS nurodymą *Tribunale di Grosseto* (Groseto teismas, Italija), o šis tenkino šį ieškinį.

14 INPS dėl šio teismo sprendimo pateikė apeliacinį skundą *Corte d’appello di Firenze* (Florencijos apeliacinis teismas, Italija). Tas teismas nusprendė, kad INPS reikalavimai sumokėti yra pagrįsti, nes, atsižvelgiant į nuolatinių ir pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų nediskriminavimo principą ir CCNL 30 straipsnio 1 dalį, už pagal terminuotą sutartį dirbančius darbuotojus darbdavių mokėtinos socialinio draudimo įmokos turi būti apskaičiuojamos pagal darbo užmokestį, nustatytą už šešių su puse valandų darbo dienos laiką, o ne už faktiškai išdirbtas valandas.

15 Ieškovės pagrindinėse bylose pateikė kasacinius skundus *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas, Italija); šis teismas konstatavo, kad, pirma, pagal kartu taikomas Dekreto-įstatymo Nr. 338/1989 1 straipsnio 1 dalies ir CCNL 40 straipsnio 1 dalies nuostatas žemės ūkio sektoriaus darbdavių mokėtinos socialinio draudimo įmokos nuo pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems žemės ūkio darbuotojams mokamo darbo užmokesčio turi būti apskaičiuojamos tik pagal faktiškai išdirbtas valandas, išskyrus atvejus, kai dėl to, kad dėl *force majeure* aplinkybių įvyko pertraukų, darbdaviai nurodė darbuotojams likti ūkyje.

16 Šiuo klausimu *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas) priminė, kad CCNL 30 straipsnio 1 dalyje, kurioje numatyta, kad darbo laikas yra 39 valandos per savaitę, t. y. šešios su puse valandos per dieną, nurodoma tik maksimali savaitės ir darbo dienos laiko riba, tačiau nenurodytas minimalus darbo laikas. CCNL 40 straipsnio 1 dalyje, kurioje numatyta, kad pagal terminuotą sutartį dirbantys darbuotojai turi teisę į apmokėjimą už faktiškai per dieną išdirbtas darbo valandas, įtvirtinta taisyklė, kuri logiškai nesuderinama su savaitinio ir kasdienio darbo laiko sąvoka, nes pagal ją mokėtinas darbo užmokestis nesiejamas su iš anksto nustatytu darbo laiku, kurį galima nustatyti bendrai ir abstrakčiai. Ši nuostata, grindžiama darbo žemės ūkyje pagal terminuotas sutartis ypatumais, visiškai atitinka 2003 m. balandžio 8 d. *Decreto legislativo n. 66 – Attuazione delle direttive 93/104/EB e 2000/34/CE concernenti taluni aspetti dell'organizzazione dell'orario di lavoro* (Įstatyminis dekretas Nr. 66, kuriuo įgyvendinamos direktyvos 93/104/EB ir 2000/34/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų) (GURI, Nr. 87, 2003 m. balandžio 14 d., paprastasis priedas Nr. 61), kuriuo į nacionalinę teisę perkelta 1993 m. lapkričio 23 d. Tarybos direktyva 93/104/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų (OL L 307, 1993, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 2 t., p. 197), iš dalies pakeista 2000 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/34/EB (OL L 195, 2000, p. 41; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 27), 16 straipsnio 1 dalies g punkte įtvirtintą nuostatą, kurioje numatyta, kad pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems žemės ūkio darbuotojams netaikomi teisės aktai, kuruose reglamentuojamas įprastas savaitinis darbo laikas.

17 Antra, dėl socialinio draudimo įmokų apskaičiavimo *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas) patikslina, kad pagal Dekreto-įstatymo Nr. 338/1989 1 straipsnio 1 dalį darbo užmokestis, kuriuo remiantis apskaičiuojamos socialinio draudimo įmokos, negali būti mažesnis už darbo užmokestį, nustatytą įstatymuose, kituose teisės aktuose ir kolektyvinėse sutartyse. Jis taip pat nurodo, kad, kiek tai susiję su pagal terminuotas darbo sutartis dirbančiais žemės ūkio darbuotojais, kurių socialinio draudimo įmokos apskaičiuojamos atsižvelgiant į faktiškai išdirbtas valandas, Teisingumo Teismo jurisprudencija dėl draudimo diskriminuoti pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius darbuotojus, įtvirtinto Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalyje, negali būti pagrindas mokėti didesnes socialinio draudimo įmokas už pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus, nes INPS ir darbdavių santykiai, susiję su socialinio draudimo įmokomis, nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį.

18 Taigi *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas) panaikino *Corte d'appello di Firenze* (Florencijos apeliacinis teismas) sprendimą ir grąžino jam bylą.

19 *Corte d'appello di Firenze* (Florencijos apeliacinis teismas), kuris yra prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, kyla klausimas dėl šio sprendimo 15 punkte nurodytos *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas) išvados, kad žemės ūkio sektoriaus darbdavių mokėtinos socialinio draudimo įmokos nuo pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems žemės ūkio darbuotojams mokamo darbo užmokesčio turi būti apskaičiuojamos atsižvelgiant tik į faktiškai išdirbtas darbo valandas, atitikties Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 daliai.

20 Šiuo klausimu prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas visų pirma mano, kad ši nuostata taikoma pagrindinėse bylose. Iš tiesų nėra nustatyta, kad žemės ūkio sektorius nepatenka į Direktyvos 1999/70 taikymo sritį, o šiame punkte numatytos darbo sąlygos apima ir darbo užmokestį. Pagrindinėse bylose nagrinėjamos socialinio draudimo įmokos susijusios su pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems žemės ūkio darbuotojams mokėtinu darbo užmokesčiu, nes, pirma, pagal vidaus teisės sistemą šios įmokos turi būti mokamos nuo viso šiems darbuotojams mokėtino darbo užmokesčio ir, antra, šios įmokos naudojamos mokėti socialinės apsaugos išmokoms profesinėse socialinės apsaugos sistemose. Dėl pastarojo aspekto prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad šių išmokų dydis yra proporcingas darbo santykių trukmei ir yra susijęs su darbo užmokesčio dydžiu, nes įmokos priklauso nuo darbo užmokesčio dydžio. Iš to jis daro išvadą, kad pagal terminuotą darbo sutartį dirbantis žemės ūkio darbuotojas, kurio darbo užmokestis apskaičiuojamas atsižvelgiant tik į faktiškai išdirbtas valandas, neabejotinai gaus mažesnes išmokas nei pagal neterminuotą darbo sutartį dirbantis žemės ūkio darbuotojas, kuris visada yra garantuotas, kad gaus kolektyvinėje sutartyje nustatytą minimalų darbo užmokestį, neatsižvelgiant į faktiškai išdirbtas valandas.

21 Be to, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad šio sprendimo 15 punkte nurodyta *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas) išvada gali pažeisti Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį, nes taip pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys žemės ūkio darbuotojai vertinami mažiau palankiai nei pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantys žemės ūkio darbuotojai, o tai nepateisinama objektyviomis priežastimis.

22 Konkrečiai kalbant, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pagal terminuotas ir neterminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų padėtis yra panaši, nes jie atlieka tas pačias užduotis. Taigi tokia *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas) išvada lemtų tai, kad pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys žemės ūkio darbuotojai būtų vertinami mažiau palankiai nei pagal neterminuotas darbo sutartis panašų darbą dirbantys žemės ūkio darbuotojai. Kiek tai susiję su pagal terminuotas darbo sutartis dirbančiais žemės ūkio darbuotojais, darbdavys gali laisvai nustatyti jų darbo trukmę ir darbo užmokestį, taigi, ir socialinio draudimo įmokų bei socialinio draudimo išmokų, kurias jie gali gauti, dydį. O pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantiems žemės ūkio darbuotojams garantuojamas minimalus dienos darbo užmokestis, apskaičiuojamas pagal šešių su puse valandų dienos darbo laiką, neatsižvelgiant į faktiškai išdirbtas valandas. Vadinasi, jų darbdavių mokamos socialinio draudimo įmokos ir socialinio draudimo išmokos, kurias jie galėtų gauti šių įmokų pagrindu, yra garantuotos, nes jos grindžiamos šiuo minimaliu kasdieniu darbo užmokesčiu.

23 Galiausiai prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad nagrinėjamu atveju nėra nei objektyvių priežasčių, susijusių su atitinkamo darbo atlikimu, nei tikslių ir konkrečių aplinkybių, leidžiančių pateisinti būtinybę pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams taikyti skirtingą požiūrį, palyginti su pagal neterminuotas darbo sutartis dirbančiais darbuotojais. Žemės ūkio veiklai būdinga rizika, kurią lemia tai, kad negalima numatyti oro sąlygų, paveikia visus darbuotojus, nesvarbu, ar jie įdarbinti terminuotai, ar neterminuotai.

24 Šiomis aplinkybėmis *Corte d'appello di Firenze* (Florencijos apeliacinis teismas) nusprendė sustabdyti bylų nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus, vienodai suformuluotus sujungtose bylose C-212/24, C-226/24 ir C-227/24:

„1. Ar Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį reikia aiškinti taip, kad jai prieštarauja tokia nacionalinės kolektyvinės sutarties nuostata, kaip įtvirtinta [CCNL] 40 straipsnyje (kaip ją aiškina *Corte di Cassazione* (Kasacinis Teismas, Italija), o toks išaiškinimas prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui yra privalomas), kuri pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems žemės ūkio darbuotojams pripažįsta teisę į faktiškai per dieną išdirbtų darbo valandų apmokėjimą, kitaip nei CCNL 30 straipsnis, kuriuo remiantis pagal neterminuotą darbo sutartį dirbantiems darbuotojams pripažįstama teisė į darbo užmokestį, apskaičiuojamą pagal 6,5 val. darbo dieną?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį reikia aiškinti taip, kad privalomos socialinio draudimo įmokos, mokėtinos už pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus pagal profesinės socialinės apsaugos sistemą, dydis taip pat priskirtinas prie darbo sąlygų, todėl jį reikia nustatyti remiantis tuo pačiu kriterijumi, kuris taikomas pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantiems žemės ūkio darbuotojams, taigi atsižvelgiant į [CCNL] nustatytą darbo dienos laiką, o ne pagal faktiškai išdirbtas darbo valandas?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtinumo

25 Pirma, ieškovės pagrindinėse bylose mano, kad prejudiciniai klausimai yra nepriimtini, nes INPS, kaip valstybės vardu veikiantis subjektas, negali jų atžvilgiu remtis tiesiogiai veikiančia direktyvos nuostata.

26 Šiuo klausimu pirmiausia primintina, kad, vykstant SESV 267 straipsnyje numatytam Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimui, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečios bylos aplinkybes turi įvertinti, ar reikia pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kad galėtų priimti savo sprendimą, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Taigi iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (šiuo klausimu žr. 2024 m. spalio 17 d. Sprendimo *FA.RO. di YK & C.*, C-16/23, EU:C:2024:886, 33 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

27 Vadinasi, klausimams dėl Sąjungos teisės taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėse bylose nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2024 m. spalio 17 d. Sprendimo *FA.RO. di YK & C.*, C-16/23, EU:C:2024:886, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

28 Remiantis SESV 288 straipsnio trečia pastraipa, direktyva, kurios privalomumu grindžiama galimybė ja remtis, privaloma tik „kiekvienai valstybei narei, kuriai ji skirta“. Remiantis suformuota jurisprudencija, darytina išvada, kad direktyva negali savaime sukurti pareigų

asmeniui, dėl to nacionaliniame teisme ja negali būti remiamasi prieš tokį asmenį (2022 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Sambre & Biesme ir Commune de Farciennes*, C-383/21 ir C-384/21, EU:C:2022:1022, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

29 Vis dėlto Teisingumo Teismas taip pat ne kartą yra nusprendęs, kad pagal direktyvą atsirandanti valstybių narių pareiga pasiekti joje numatytą rezultatą ir pareiga imtis visų bendrųjų ar specialiųjų priemonių, siekiant užtikrinti šios pareigos vykdymą, taikoma visoms valstybės narės institucijoms, įskaitant teismus pagal jų kompetenciją. Taikydami nacionalinę teisę, nacionaliniai teismai turi ją aiškinti visų pirma atsižvelgdami į šios teisės normų visumą ir taikyti joje pripažintus aiškinimo metodus taip, kad ši teisė būtų išaiškinta kuo labiau atsižvelgiant į atitinkamos direktyvos tekstą ir į jos tikslą, kad būtų pasiektas joje numatytas rezultatas ir taip būtų laikomasi SESV 288 straipsnio trečios pastraipos (2020 m. spalio 1 d. Sprendimo *A (Reklama ir vaistų pardavimas internetu)*, C-649/18, EU:C:2020:764, 38 ir 39 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija). Sąjungos teisę atitinkančio aiškinimo reikalavimas apima visų pirma nacionaliniams teismams nustatytą pareigą prireikus pakeisti suformuotą jurisprudenciją, jeigu ji pagrįsta su direktyvos tikslais nesuderinamu nacionalinės teisės aiškinimu. Taigi nacionalinis teismas negali pagrįstai manyti, jog neturi galimybės aiškinti nacionalinės teisės nuostatos taip, kad ji atitiktų Sąjungos teisę, vien dėl to, jog buvo nuolat pateikiamas toks šios nuostatos išaiškinimas, kuris neatitiko Sąjungos teisės (2024 m. spalio 15 d. Sprendimo *KUBERA*, C-144/23, EU:C:2024:881, 52 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

30 Taigi Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti prejudicinį sprendimą dėl Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo, neatsižvelgiant į tai, ar jos yra tiesiogiai veikiančios atitinkamos bylos šalių tarpusavio santykiuose (2020 m. spalio 14 d. Sprendimo *KG (Vėlesni paskyrimai dirbant per laikinojo įdarbinimo įmones)*, C-681/18, EU:C:2020:823, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

31 Vadinasi, aplinkybė, kad pati Direktyva 1999/70 negali sukurti pareigų ieškovėms pagrindinėse bylose, negali lemti prejudicinių klausimų nepriimtinumo.

32 Antra, ieškovės pagrindinėse bylose teigia, kad prejudiciniai klausimai yra nepriimtini, nes tapo hipotetiniai dėl šio sprendimo 18 punkte minėto *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas) sprendimo. Anot jų, priėmus tą sprendimą, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nebeturi priimti sprendimo dėl skirtingo požiūrio į pagal terminuotas ir pagal neterminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus, o tik turi spręsti klausimą, ar apskaičiuojant pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų socialinio draudimo įmokas reikia atsižvelgti į papildomas darbo valandas.

33 Iš prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktos informacijos, apibendrintos šio sprendimo 19–23 punktuose, matyti, kad šis teismas mano, jog jo prašoma priimti sprendimą dėl skirtingo požiūrio į pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus ir pagal neterminuotas sutartis dirbančius nuolatinius žemės ūkio darbuotojus, ir būtent šiomis aplinkybėmis jis kreipėsi į Teisingumo Teismą su šiais prašymais priimti prejudicinį sprendimą. Atsižvelgiant į šio sprendimo 26 ir 27 punktuose nurodytą jurisprudenciją, Teisingumo Teismas neturi kvestionuoti šio prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo atlikto dar neišspręstų ginčų dalyko vertinimo.

34 Darytina išvada, kad šio sprendimo 32 punkte apibendrinti ieškovių pagrindinėse bylose argumentai negali lemti prejudicinių klausimų nepriimtinumo.

35 Trečia, ieškovės pagrindinėse bylose mano, kad pirmasis klausimas yra hipotetinis, todėl nepriimtinas, nes pagrindinės bylos susijusios ne su pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų darbo užmokesčiu, o su šių darbuotojų darbdavių mokėtinomis socialinio draudimo įmokomis.

36 Šiuo klausimu pažymėtina, kad, anot prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, pagrindinėse bylose nagrinėjamos socialinio draudimo įmokos apskaičiuojamos atsižvelgiant į šį darbo užmokestį, todėl joms gali būti taikomos Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalyje nurodytos darbo sąlygos. Taigi pirmasis prejudicinis klausimas nėra hipotetinis, nes atsakymas į šį klausimą yra būtinas norint atsakyti į antrąjį klausimą, kuris, remiantis jo formuluote, pateikiamas tik tuo atveju, jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai.

37 Vadinasi, prejudiciniai klausimai yra priimtini.

Dėl esmės

38 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos (kaip jas aiškina nacionalinis aukščiausiosios instancijos teismas), pagal kurias darbdavių, įdarbinusių pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus, mokėtinos socialinio draudimo įmokos apskaičiuojamos atsižvelgiant į šiems darbuotojams mokamą darbo užmokestį už jų faktiškai per dieną išdirbtas darbo valandas, o darbdavių, įdarbinusių pagal neterminuotas sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus, mokėtinos socialinio draudimo įmokos apskaičiuojamos remiantis darbo užmokesčiu, nustatytu už kasdienį darbo laiką, kurio trukmė apibrėžta nacionalinėje teisėje.

39 Pirma, siekiant atsakyti į šiuos klausimus primintina, kad pagal Bendrojo susitarimo 1 punktą šio susitarimo tikslas yra pagerinti darbo pagal terminuotas sutartis kokybę, užtikrinant nediskriminavimo principo taikymą, ir sukurti bendruosius pagrindus, kurie neleistų piktnaudžiauti paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar paeiliui nustatant terminuotus darbo santykius.

40 Teisingumo Teismas iš to padarė išvadą, kad Bendruoju susitarimu, visų pirma jo 4 punktu, siekiama taikyti šį principą pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams tam, kad darbdavys nenustatytų tokių darbo santykių, siekdamas, kad šie darbuotojai negalėtų pasinaudoti teisėmis, kuriomis naudojasi pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai (2023 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Ministero dell'Istruzione ir INPS*, C-270/22, EU:C:2023:933, 50 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

41 Bendrojo susitarimo 4 punkto, kuris veikia tiesiogiai, 1 dalyje nustatytas draudimas pagal terminuotas sutartis dirbančius darbuotojus vertinti ne taip palankiai kaip panašius nuolatinius darbuotojus vien dėl to, kad jie dirba pagal terminuotas darbo sutartis, nebent skirtingas požiūris būtų „objektyviai pagrįstas“ (2023 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Ministero dell'Istruzione ir INPS*, C-270/22, EU:C:2023:933, 52 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

42 Antra, kiek tai susiję su šio punkto taikymo sritimi, viena vertus, iš Bendrojo susitarimo 2 punkto 1 dalies matyti, kad jis taikomas pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams, kurių darbo sutartį arba darbo santykius apibrėžia, be kita ko, kiekvienos valstybės narės teisės aktai arba kolektyvinės sutartys.

43 Nagrinėjamu atveju pagrindinėse bylose nagrinėjamus pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų darbo santykius reglamentuoja Italijos darbo teisės aktai ir CCNL, todėl jie patenka į Bendrojo susitarimo taikymo sritį.

44 Kita vertus, iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad lemiamas kriterijus nustatant, ar priemonė patenka į sąvoką „darbo sąlygos“, kaip ji suprantama pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį, yra būtent darbo kriterijus, t. y. nustatyti darbuotojo ir jo darbdavio darbo santykiai (2019 m. birželio 20 d. Sprendimo *Ustariz Aróstegui*, C-72/18, EU:C:2019:516, 25 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

45 Pagal jurisprudenciją ši sąvoka turi būti aiškinama taip, kad ji apima sąlygas, susijusias su darbo užmokesčiu. Konkrečiai kalbant, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad nustatydamos darbo užmokesčio sudedamąsias dalis ir jų dydį kompetentingos nacionalinės valdžios institucijos turi pagal terminuotą darbo sutartį dirbantiems darbuotojams taikyti Bendrojo susitarimo 4 punkte įtvirtintą nediskriminavimo principą (šiuo klausimu žr. 2008 m. balandžio 15 d. Sprendimo *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:223, 130 ir 134 punktus).

46 Todėl sąvoka „darbo užmokestis“, taigi ir „darbo sąlygos“, kaip jos suprantamos pagal Bendrojo susitarimo 4 punktą, apima pensijas, kurios mokamos dėl darbuotojo ir darbdavio darbo santykių, išskyrus pensijas, mokamas pagal tesės aktuose įtvirtintą sistemą, kuri finansuojama iš darbuotojų, darbdavių lėšų, o kartais ir viešosios valdžios institucijų lėšų ne tiek dėl darbo santykių, kiek dėl socialinės politikos priežasčių (šiuo klausimu žr. 2008 m. balandžio 15 d. Sprendimo *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:223, 131 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Ministero della Giustizia ir kt. (Italijos taikos teisėjų statusas)*, C-236/20, EU:C:2022:263, 36 punktą). Pensijai, kuri skiriama tik tam tikrai darbuotojų kategorijai ir mokama dėl juos su buvusiu darbdaviu siejusių darbo santykių, kuri tiesiogiai priklauso nuo išdirbto laiko ir kurios dydis apskaičiuojamas remiantis paskutiniu darbo užmokesčiu, gali būti taikomas minėtas 4 straipsnis (šiuo klausimu žr. 2010 m. birželio 10 d. Sprendimo *Bruno ir kt.*, C-395/08 ir C-396/08, EU:C:2010:329, 46 ir 47 punktus).

47 Nagrinėjamu atveju prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės nustatyti, ar pagrindinėse bylose nagrinėjamos įmokos naudojamos mokėti socialinės apsaugos išmokoms, mokamoms pagal profesinę socialinės apsaugos sistemą, ar veikiau pagal teisės aktuose nustatytą socialinės apsaugos sistemą. Tai, kad pagrindinėse bylose nagrinėjamas įmokas darbdaviai turi mokėti INPS, o ne pagrindinėse bylose aptariamiems žemės ūkio darbuotojams, šiuo aspektu neturi lemiamos reikšmės (šiuo klausimu žr. 2010 m. birželio 10 d. Sprendimo *Bruno ir kt.*, C-395/08 ir C-396/08, EU:C:2010:329, 50 punktą). Jei nustatoma, kad iš pagrindinėse bylose nagrinėjamų įmokų finansuojamos socialinės apsaugos išmokos mokamos tik žemės ūkio darbuotojams arba darbuotojų kategorijai, kuriai jie priklauso, kad šios išmokos tiesiogiai priklauso nuo šių įmokų ir kad šios įmokos apskaičiuojamos atsižvelgiant į pagrindinėse bylose aptariamiems žemės ūkio darbuotojams už jų darbdaviui atliktą darbą mokamą darbo užmokestį, reikia pripažinti, kad šios įmokos gali būti laikomos „darbo sąlygomis“, kaip jos suprantamos pagal minėtą punktą.

48 Trečia, dėl Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalies taikymo pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų darbo sąlygoms primintina, kad šis punktas yra konkreti nediskriminavimo principo, pagal kurį reikalaujama, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos – vienodai, nebent toks vertinimas būtų objektyviai pateisinamas, išraiška (šiuo klausimu žr. 2019 m. birželio 20 d. Sprendimo *Ustariz Aróstegui*, C-72/18, EU:C:2019:516, 28 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

49 Taigi tam, kad pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai galėtų pagrįstai reikalauti taikyti Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį, kiek tai susiję su jų darbo sąlygomis, pirmiausia reikia įvertinti, ar šie darbuotojai vertinami mažiau palankiai nei pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai ir ar šių darbuotojų padėtis yra panaši į pagal neterminuotas sutartis dirbančių darbuotojų padėtį. Kiek tai susiję su situacijų panašumo vertinimu, pažymėtina, kad Bendrojo susitarimo 3 punkto 2 dalyje „panašus nuolatinis darbuotojas“ apibrėžiamas kaip toje pačioje įmonėje dirbantis darbuotojas, kuris sudarė neterminuotą darbo sutartį arba palaiko neterminuotus darbo santykius ir atlieka tą patį ar panašų darbą (profesines pareigas), tinkamai atsižvelgiant į jo kvalifikaciją ar įgūdžius. Be to, Teisingumo Teismas yra nurodęs, kad siekiant įvertinti, ar darbuotojai dirba vienodą arba panašų darbą, kaip tai suprantama pagal Bendrąjį susitarimą, vadovaujantis jo 3 punkto 2 dalimi ir 4 punkto 1 dalimi reikia nustatyti, ar atsižvelgiant į visus aspektus, pavyzdžiui, darbo pobūdį, mokymo ir darbo sąlygas, gali būti laikoma, kad šių darbuotojų situacija yra panaši (2017 m. vasario 9 d. Nutarties *Rodrigo Sanz*, C-443/16, EU:C:2017:109, 38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

50 Nagrinėjamu atveju, kalbant apie mažiau palankų vertinimą, pažymėtina, kad egzistuoja skirtingas požiūris į pagal neterminuotas ir pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus pastarųjų nenaudai, tačiau tai turi patikrinti prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

51 Pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų socialinio draudimo įmokos, kurias turi mokėti jų darbdaviai, pagal Dekreto-įstatymo Nr. 338/1989 1 straipsnį, siejamą su CCNL 40 straipsnio 1 dalimi, apskaičiuojamos pagal darbo užmokestį, mokamą už jų faktiškai per dieną išdirbtas valandas, o pagal neterminuotą darbo sutartį dirbančių žemės ūkio darbuotojų tokios pat įmokos pagal šį 1 straipsnį, siejamą su CCNL 30 straipsnio 1 dalimi, apskaičiuojamos remiantis darbo užmokesčiu, nustatytu už šešių su puse valandų dienos darbo laiką. Vadinasi, pastarųjų darbuotojų darbo užmokestis, taigi ir socialinio draudimo įmokos, apskaičiuojami pagal fiksuotą dienos darbo laiką, t. y. bendrai ir abstrakčiai, o ne pagal jų faktiškai išdirbtas darbo valandas, kaip yra pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų atveju. Taigi gali būti, kad už pagal neterminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus socialinio draudimo įmokos mokamos už nedirbtas valandas, o pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems žemės ūkio darbuotojams tokia galimybė nenumatyta.

52 Pateikto vertinimo dėl mažiau palankaus pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų vertinimo nepaneigia ieškovių pagrindinėse bylose argumentai, susiję su *pro rata temporis* principo taikymu. Iš tiesų, nors Bendrojo susitarimo 4 punkto 2 dalyje numatyta, kad šis principas taikomas „tam tikrais atvejais“, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad šiame punkte tik pabrėžiama viena iš pasekmių, kurios gali būti susijusios su prireikus taikant teismo kontrolę nediskriminavimo principo taikymu pagal terminuotą darbo sutartį dirbantiems asmenims, visiškai nepažeidžiant šio principo esmės (2008 m. balandžio 15 d. Sprendimo *Impact*, C-268/06, EU:C:2008:223, 65 punktas).

53 Vis dėlto *pro rata temporis* principas nagrinėjamu atveju negali pateisinti valandų skaičiaus, į kurį reikia atsižvelgti apskaičiuojant pagal terminuotas ir pagal neterminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų darbo užmokestį ir įmokas į profesinę socialinės apsaugos sistemą, nustatymo metodų taikymo, kai pirmųjų darbuotojų atveju remiamasi faktiškai išdirbtomis darbo valandomis, o antrųjų – fiksuotu darbo valandų skaičiumi. Iš tiesų toks skirtingas referencinis laikas, į kurį atsižvelgiama skaičiuojant darbo užmokestį ir įmokas į profesinę socialinės apsaugos sistemą, nėra nediskriminavimo principo taikymo pasekmė ir dėl šio skirtumo pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys žemės ūkio darbuotojai atsiduria mažiau palankioje padėtyje.

54 Be to, kiek tai susiję su nagrinėjamų situacijų panašumu, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo turimą bylos medžiagą, atrodo, kad pagal neterminuotas ir pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų situacija yra panaši. Konkrečiai kalbant, tai, kad CCNL 18 straipsnio a punkte pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys žemės ūkio darbuotojai apibrėžiami kaip darbuotojai, įdarbinti, be kita ko, „pavaduoti darbe nesančius darbuotojus, turinčius teisę išsaugoti darbo vietą“, rodo, kad pagal terminuotas ir pagal neterminuotas darbo sutartis dirbantys žemės ūkio darbuotojai dirba tą patį ar panašų darbą. Vis dėlto prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patvirtinti šį vertinimą, atsižvelgdamas į visus svarbius veiksnius, nurodytus šio sprendimo 49 punkte.

55 Kadangi nagrinėjamu atveju tenkinamos šio sprendimo 49 punkte nurodytos sąlygos, toliau reikia įvertinti, ar mažiau palankus pagal terminuotas darbo sutartis dirbančių žemės ūkio darbuotojų vertinimas, palyginti su pagal neterminuotas darbo sutartis dirbančiais žemės ūkio darbuotojais, pateisinamas „objektyviomis priežastimis“, kaip nurodyta Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalyje.

56 Iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad sąvoka „objektyvios priežastys“ apima reikalavimą, kad nustatytas skirtingas požiūris būtų pagrįstas tiksliais ir konkrečiais veiksniais, kurie apibūdina atitinkamą darbo sąlygą, atsižvelgiant į konkrečias jos taikymo aplinkybes ir remiantis objektyviais ir skaidriais kriterijais tam, kad būtų įvertinta, ar šis skirtingas požiūris atitinka tikrus poreikius, leidžia pasiekti numatytą tikslą ir yra būtinas jam pasiekti. Šiuos veiksnius gali lemti, be kita ko, ypatingas užduočių, kurioms atlikti terminuotos sutartys buvo sudarytos, pobūdis ir savybės arba prireikus teisėto valstybės narės socialinės politikos tikslo siekimas (2017 m. vasario 9 d. Nutarties *Rodrigo Sanz*, C-443/16, EU:C:2017:109, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

57 Vien aplinkybė, kad skirtingas požiūris numatytas bendroje ir abstrakčioje nacionalinės teisės normoje, pavyzdžiui, įstatyme ar kolektyvinėje sutartyje, nėra „objektyvi priežastis“, kaip ji suprantama pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį, kuria galima pateisinti tokį skirtingą požiūrį į pagal terminuotas ir neterminuotas darbo sutartis dirbančius darbuotojus (2022 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Ministero della Giustizia ir kt. (Italijos taikos teisėjų statusas)*, C-236/20, EU:C:2022:263, 40 punktas ir 2017 m. vasario 9 d. Nutarties *Rodrigo Sanz*, C-443/16, EU:C:2017:109, 42 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

58 Be to, skirtingas požiūris į darbuotojus, dirbančius pagal terminuotas ir neterminuotas darbo sutartis, kiek tai susiję su darbo sąlygomis, negali būti pateisinamas kriterijumi, kuris bendrai ir abstrakčiai paremtas pačia darbo santykių trukme. Jei būtų pripažinta, jog tokiam skirtingam požiūriui pateisinti pakanka vien to, kad darbo santykiai yra laikini, Direktyvos 1999/70 ir Bendrojo susitarimo tikslai netektų prasmės. Užuot pagerinus darbo pagal terminuotas sutartis kokybę ir skatinus vienodą požiūrį, kurio siekiama tiek pagal Direktyvą 1999/70, tiek pagal Bendrąjį susitarimą, pasinaudojus šiuo kriterijumi būtų išlaikyta pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams nepalanki situacija (2017 m. vasario 9 d. Nutarties *Rodrigo Sanz*, C-443/16, EU:C:2017:109, 44 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

59 Nagrinėjamu atveju ieškovės pagrindinėse bylose kaip objektyvias priežastis, pateisinančias skirtingą požiūrį į pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus, palyginti su pagal neterminuotas darbo sutartis dirbančiais žemės ūkio darbuotojais, nurodė tai, kad, kaip matyti iš CCNL 18 straipsnio a punkto, pirmieji įdarbinami trumpalaikiam, sezoniniam ar atsitiktiniam darbui, darbo etapams atlikti arba pavaduoti nesančius darbuotojus. Taigi priežastys, dėl kurių jie dirba pagal terminuotą darbo sutartį ir kurios susijusios su žemės ūkio darbo ypatumais, pateisina tai, kad šie darbuotojai nebūtinai yra darbdavio žinioje šešias su puse

valandas per dieną, arba 39 valandas per savaitę. Šis vertinimas atitinka Bendrojo susitarimo preambulės trečią pastraipą, pagal kurią šiame susitarime išdėstomi su darbu pagal terminuotas sutartis susiję bendrieji principai ir minimalūs reikalavimai, pripažįstant, kad juos išsamiai taikant būtina atsižvelgti į konkrečių nacionalinių, sektorinių ar sezoninių situacijų realijas. Italijoje 90 % žemės ūkio darbuotojų dirba pagal terminuotas sutartis, nes žemės ūkio sektoriuje atliekamos užduotys yra laikino netęstinio pobūdžio.

60 Vis dėlto, atsižvelgiant į šio sprendimo 57 ir 58 punktuose nurodytą jurisprudenciją, konstatuotina, kad šios priežastys nėra objektyvios priežastys, leidžiančios skirtingai vertinti aptariamus žemės ūkio darbuotojus, nes jos grindžiamos tik pačia darbo trukme. Nors ieškovės teigia, kad yra priežasčių, pateisinančių tai, jog pagal terminuotas darbo sutartis dirbantys darbuotojai nebūtinai yra darbdavio žinioje šešias su puse valandas per dieną, arba 39 valandas per savaitę, ir kad dėl to socialinio draudimo įmokos mokamos tik už darbo valandų, kurias jie faktiškai išdirbo per dieną, skaičių, vis dėlto tokie argumentai nepaaiškina, kodėl pagal neterminuotas darbo sutartis dirbančių darbuotojų, dirbančių tą patį ar panašų darbą kaip pagal terminuotą darbo sutartį dirbantys darbuotojai, darbo laikas privalomai yra 39 valandos per savaitę, todėl socialinio draudimo įmokos, atitinkančios šešias su puse valandas per dieną, turi būti mokamos neatsižvelgiant į per dieną faktiškai išdirbtų valandų skaičių.

61 Nesant objektyvių priežasčių, konstatuotina, kad pagal Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalį draudžiama skirtingai traktuoti pagal terminuotas ir pagal neterminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus, kaip pagrindinėse bylose nagrinėjamais atvejais, kiek tai susiję su darbo užmokesčiu ir remiantis šiuo darbo užmokesčiu skaičiuojamomis įmokomis į profesinę socialinės apsaugos sistemą.

62 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos (kaip jas aiškina nacionalinis aukščiausiosios instancijos teismas), pagal kurias darbdavių, įdarbinusių pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus, mokėtinos įmokos, skirtos profesinės socialinės apsaugos sistemos išmokoms finansuoti, apskaičiuojamos atsižvelgiant į šiems darbuotojams mokamą darbo užmokestį už jų faktiškai per dieną išdirbtas darbo valandas, o darbdavių, įdarbinusių pagal neterminuotas sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus, mokėtinos socialinio draudimo įmokos apskaičiuojamos remiantis darbo užmokesčiu, nustatytu už fiksuotą kasdienį darbo laiką, kurio trukmė apibrėžta nacionalinėje teisėje, neatsižvelgiant į faktiškai išdirbtas valandas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

63 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamose bylose, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nusprendžia:

1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, esančio 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos

(UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis priede, 4 punkto 1 dalis

turi būti aiškinama taip:

pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos (kaip jas aiškina nacionalinis aukščiausiosios instancijos teismas), pagal kurias darbdavių, įdarbinusių pagal terminuotas darbo sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus, mokėtinos įmokos, skirtos profesinės socialinės apsaugos sistemos išmokoms finansuoti, apskaičiuojamos atsižvelgiant į šiems darbuotojams mokamą darbo užmokestį už jų faktiškai per dieną išdirbtas darbo valandas, o darbdavių, įdarbinusių pagal neterminuotas sutartis dirbančius žemės ūkio darbuotojus, mokėtinos socialinio draudimo įmokos apskaičiuojamos remiantis darbo užmokesčiu, nustatytu už fiksuotą kasdienį darbo laiką, kurio trukmė apibrėžta nacionalinėje teisėje, neatsižvelgiant į faktiškai išdirbtas valandas.

Parašai.